

“Det är ju som mammas gata för dem”

Intervjustudie med engelsklärare om
elevers inläring av engelska utanför skolans väggar

Anton Strömdal

Högskolan Väst
SE-46186 Trollhättan
Sweden
www.hv.se

Arbetets art: Examensarbete 15 hp grundnivå, *Grundlära­r­pro­gram­met F-3*

Titel: “Det är ju som mammas gata för dem” - Intervjustudie med engelsklärare om elevers inlä­r­ning av engelska utanför skolan.

Engelsk titel: “It’s like their own backyard” - Interview study with English teachers about pupils’ out-of-school English learning

Sidantal: 19

Författare: Anton Strömdal

Examinator: Pär Engström

Datum: Oktober 2017

Nyckelord: Extramural engelska, engelsklärare, grundskola, anpassad undervisning, fritidsintressen.

Sammanfattning

Följande uppsats är en kvalitativ studie med kvantitativa inslag och den har som syfte att undersöka engelsklärares uppfattning om och inställning till hur elever kommer i kontakt med det engelska språket på sin fritid.

De metoder som användes under studiens gång var semistrukturerad intervju och enkätundersökning. Sammanlagt deltog 7 engelsklärare i grundskolan, varav två deltog i den semistrukturerade intervjun och resterande fem deltog via en digital enkät.

Studiens resultat visar att engelsklärare är medvetna om hur deras elever kommer i kontakt med engelska, och utifrån detta individanpassar de undervisningen bland annat genom öppna uppgifter baserat på elevernas egna intressen. Den röda tråden som går genom studiens resultat handlar om ett av lärarens viktigaste uppdrag, att se vad eleven än behöver träna på, för att sedan hjälpa dem utveckla det.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte	2
Forskningsfrågor	2
Forskningsöversikt	3
Kunskapsnivåer i engelska	3
Anpassning baserat på elevers erfarenheter	5
Metod	6
Genomförande	6
Missivbrev	7
Semistrukturerad intervju	7
Enkät	8
Urval och avgränsning	9
Databearbetning	9
Resultat	10
Elevers användning av engelska utanför skolan	10
Motivation till ämnet	11
Anpassning av undervisning	12
Diskussion	15
Metoddiskussion	15
Resultatdiskussion	17
Slutsatser	19
Förslag på fortsatt forskning	19
Referenser	
Bilagor	
Bilaga 1: Missivbrev	
Bilaga 2: Intervjufrågor	
Bilaga 3: Förtext till enkät	
Bilaga 4: Enkät	

Inledning

En av de största anledningarna till att jag och min förra forskningskamrat Philip Warberg valde just fritidsengelska som forskningsämne var för att vi vid ett tillfälle diskuterade de olika bekvämlighetszoner vi hade inom det engelska språket. Jag, som under min ungdomstid endast spelade datorspel som fokuserade på att följa en ensam karaktärs äventyr, fick otroligt lätt för bland annat läs- och skrivförståelse i skolan, just för att jag omedvetet hade övat på detta under min fritid. Detta jämfört med Philips spelvanor som istället fokuserade på spel där kommunikation med andra medspelare var nödvändigt för att vinna, vilket resulterade i att han blev mer säker på hörförståelse och att i allmänhet tala på engelska. Vår diskussion om våra olika spelstilar, ledde så småningom till att vi bestämde oss för att forska om just detta, hur engelska utanför skolan påverkar elevers inläring av språket, samt hur lärare kan arbeta utifrån detta.

Elevernas förkunskaper i engelska påverkar hur läraren tar sig an de didaktiska frågorna om *vad* som ska ingå på lektionerna, *hur* lärare går tillväga gällande detta, och *varför* ett specifikt område lärs ut. Inte minst är det viktigt för läraren att fokusera på det som eleverna lär sig utanför klassrummet eftersom sådan kunskap är av ett innehåll och en form som läraren inte har full kontroll över, och kanske inte ens har vetskap om. Detta beroende på dennes frånvaro vid elevers olika aktiviteter på fritiden och hemmet. Den engelska som lärs utanför skolan kallas för extramural. Själva begreppet *extramural* kommer från latin och betyder 'utanför murarna', vilket i detta sammanhang syftar på klassrummets väggar (Sundqvist, 2009). Med extramural engelska menas alltså den engelska som elever möter utanför klassrummet på sin fritid.

Engelskinläring kan ske i flera olika situationer. Vad som skiljer formella och informella inläringssituationer åt är att det förstnämnda oftast är kopplat till skolans ordinarie verksamhet, medan det sistnämnda sker utanför skolområdet (Bunting och Lindström 2013). Hur påverkar då detta den ordinarie undervisningen?

Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur engelsklärare i grundskolan resonerar om elevers lärande av engelska utanför skolan.

Forskningsfrågor

Följande frågeställning ligger till grund för studien:

- Hur upplever lärare kunskapsnivåer och kunskapsklyftor mellan pojkar och flickor i engelska?
- Anpassar engelsklärare undervisningen baserat på elevernas erfarenheter utanför skolan och hur genomförs detta?

Forskningsöversikt

Kunskapsnivåer i engelska

Hur ligger svenska elever till betygmässigt i ämnet engelska? Enligt Skolverkets (2016) betygssammanfattning i engelska på riksnivå under vårterminen 2016 hade 91.1% av eleverna uppnått kunskapskraven (A-E) för årskurs 6. Utav dessa 91.1% hade ca 18% även uppnått kriterierna för betyget A.

Sundqvist (2009) är en av de forskare jag kommer att nämna som har genomfört undersökningar kring elevers engelskainläring utanför skolan. I sin studie, samt den hon gjort tillsammans med Sylvén (2016), beskriver hon begreppet extramural engelska som den engelskainläring som sker utanför skolans väggar på elevernas fritid. Sundqvist (2009) skriver om påståenden som att barn lär sig mer engelska utanför skolan än vad de gör i skolan nu för tiden, men att dessa påståenden sällan baseras på någon vetenskaplig grund. Sundqvist (ibid.) genomför sin undersökning med 80 elever i 4 olika klasser om deras kontakt med engelska utanför skolan. Hon analyserar elevernas resultat vid 5 olika muntliga prov vars syfte var att kartlägga elevernas verbala och skriftliga kunskaper, bland annat gällande engelskt ordförråd. Det statistiska resultatet av undersökningen visade på att det fanns en positiv och betydelsefull koppling mellan extramural engelska och elevers förmåga att förstå och göra sig förstådd i tal och skrift på engelska. Sundqvist (ibid.) understryker även att detta samband inte kan bero på tillfälligheter, just för att sambandet visade sig alltför tydligt i undersökningens statistik.

Gottlieb (2004) skriver även om hur engelskspråkiga TV-program ökar spridningen av engelska, och då dessa program sällan är dubbade till svenska och istället endast har svensk textning, ger detta ett tydligt avtryck i hur man som konsument tar till sig det engelska språket. Även Rodgers and Webb (2011) skriver om hur elevers ordförråd kan förbättras avsevärt av att se flera avsnitt av samma Tv-serie i rad. Detta då de under en längre tid tar del av liknande typ av engelsk språkanvändning, vilket i sin tur fortsättningsvis kan leda till förbättring av hörförståelse, inläring av engelsk kultur samt att de njuter av processen under tiden. TV är dock inte den enda metoden som skolelever medvetet eller omedvetet använder för att ta sig an det engelska språket.

Nycander (2006) undersökte och jämförde resultaten av de nationella proven i svenska, engelska och matematik under perioden 1998–2005. Sammanfattningsvis kom Nycander (2006) fram till att skillnaderna i provresultaten i ämnet engelska mellan flickor och pojkar minskade från år till år, och att engelska var det enda ämne som hade en liknande uppdelning. Enligt Sundqvist (2009) kan detta ha berott på att frågorna till de nationella proven i engelska blivit mer könsneutrala under årens gång, men även att det delvis kunnat bero på något mer, exempelvis ungdomars ökade kontakt med engelska på sin fritid.

Olsson (2011) undersöker sambanden mellan extramural engelska och förståelse av olika textgenrer genom att undersöka 37 elever i årskurs nio och deras kapacitet att skriva två olika engelska texter. Texterna var baserade på den lyckade flygplanslandningen i Hudsonfloden år 2009, och skulle både skrivas i form av ett brev där en av passagerarna beskrev händelsen för en släkting eller nära vän, samt skrivas som en tidningsartikel där ett nyhetsankare skulle kommentera händelsen. I samband med undersökningen, tog Olsson även del av de deltagande elevernas språkdagbok, ett tillvägagångssätt som även används av Sundqvist och Sylvén (2016) och som förklaras under nästa rubrik, för att se till vilken utsträckning eleverna kom i kontakt med engelska på fritiden. Detta sattes sedan i relation till elevernas prestationer i arbetet av de två texterna. Resultatet av studien blev att det fanns avsevärd skillnad i användandet av extramural engelska mellan eleverna, samt att de elever som spenderade mest tid med extramural engelska även presterade bäst på uppgiften. Dessutom skrev dessa elever längre meningar och använde sig av ett mer varierat ordval i båda sina texter. Sammanfattningsvis kom Olsson (2011) fram till att elever med större användning av extramural engelska var mer kapabla till att anpassa sitt skriftliga språk till de två texterna i studien.

Bunting och Lindström (2013) analyserade Olssons (2011) och Sundqvists (2009) studier där 15-åriga elever redogjorde för hur mycket tid av sin vardag som var i kontakt med engelska. I en av studierna berättade eleverna att de spenderade ungefär 18.4 timmar per vecka i kontakt med engelska, jämfört med den andra studien där pojkar spenderade ca 3.3 timmar per dag, medan flickor spenderade ca 2.5 timmar per dag i kontakt med engelska. Bunting och Lindström (2013) menade då att trots att dessa siffror inte direkt gav en fullständig bild av hur mycket denna exponering påverkade elevernas skolresultat, visade det ändå att eleverna kommer i kontakt med engelska mycket mer än bara de två timmarna av engelskalektioner de tar del av i skolan.

Linderoth och Bennerstedt (2007) har undersökt tio ungdomars användning av online-spelet *World of Warcraft* med syftet att få fram deras bild av hur spelet påverkat deras vanliga liv. Under studien berättade de deltagande ungdomarna om de sociala krav som ställs för att kunna delta, då kommunikation är en grundläggande och nödvändig aspekt av spelupplägget. På grund av detta, svarar samtliga ungdomar att deras kommunikationsförmåga förbättrats, just eftersom kommunikationen i spelet påverkar ifall man lever eller dör.

Flera av de ovannämnda studierna visar på att engelska utanför skolan positivt påverkar elevernas prestationer i skolan. Under nästkommande rubrik kommer jag bland annat ta upp relevant information om hur andra forskare använder detta i praktiken.

Anpassning baserat på elevers erfarenheter

Ett av de verktyg Sundqvist och Sylvén (2016) använder sig av för att få reda på elevers användning av engelska utanför skolan är en individuell språkdagbok. Med hjälp av denna metod kan läraren ta del av elevernas bakgrunder och intressen i relation till det engelska språket för att fortsättningsvis kunna anpassa sin undervisning därefter. Sundqvist och Sylvén (ibid.) benämner även att göra elever medvetna om de möjligheter extramural engelska kan ha på deras engelskainläring, något som eventuellt leder till positiv utveckling av elevernas språkutveckling samt ett positivt klassrumsklimat.

I det första kapitlet av Lgr 11, *Skolans värdegrund och uppdrag*, skriver Skolverket (2011, s. 8) att “undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper”. Detta leder mig fortsättningsvis in på Vinterek (2006) forskning om individualisering i grundskolan samt dess inverkan på elevers inläring. Individualiseringens olika aspekter kan enligt Vinterek (ibid.) innebära bland annat val och anpassning av studiemiljöer, lärarens värdering och bedömning av elevens arbete eller elevens arbetstempo. Vinterek (ibid.) beskriver hur undervisning som huvudsakligen haft fokus på arbete med text och siffror utan djupare diskussioner, har blivit en allt vanligare arbetsform, samt att anpassningen till den enskilde eleven fortfarande tycks präglas av hastighetsindividualisering av läs- och skrivuppgifter. Giota (2013) skriver om hur individualisering i betydelsen individanpassning förutsätter att elever är olika och att skolan inte ska sträva efter att göra dem lika.

Ett sätt att individanpassa undervisningen till varje elev, och som är ett av huvudmålen för undervisningen av engelska som andraspråk, är att planera och lära ut på ett sätt som tillåter elever att själva sätta upp en plan för sin egen inläring (Sundqvist och Sylvén, 2016). Att hjälpa eleverna utveckla sin engelska samt att låta dem ha kontroll över sin inlärningsplan skulle sannolikt leda till ett livslångt lärande, vilket även är ett relevant mål att sträva efter (ibid.). Lindkvist (2003) beskriver begreppet individualisering som en betoning i skiftet från en lärarstyrd undervisning till en som istället lägger fokus på elevansvar samt vikten av att utgå ifrån elevens egna intressen. I detta tankesätt är lärarens uppgift att ta fram elevers förmågor och kunskaper, för att kunna omsätta detta i mer elevledda inlärningsprocesser. Ett av lärarens viktigaste uppdrag är att kompensera för vad som än eleven saknar (Sundqvist och Sylvén, 2016). Detta sett ur ett sociokulturellt perspektiv, att som lärare kunna ge stöttande feedback för att optimera varje elevs inläringstillstånd.

Denna forskning har legat till grund för min studie om elevers kontakt med engelska utanför skolan, och kommer under studiens diskussionsdel sättas i relation till hur mina respondenter exemplifierar sin undervisning av engelska. I följande kapitel beskrivs de metoder som användes för att komma fram till mitt resultat.

Metod

Genomförande

Den kvalitativa studien genomfördes genom semistrukturerade intervju och genom enkätundersökning med grundskollärare för årskurs 1–9, med syftet att undersöka hur dessa lärare individanpassar sin undervisning. I studiens första stadie var tanken att exklusivt utgå ifrån grundskolelärare i årskurs 1–3, men ändrades senare till att även tillfråga lärare i alla grundskolans årskurser för att utvidga insamlingsmaterialet.

I början av undersökningen valde jag och min dåvarande forskningskamrat Philip Warberg, som under arbetets gång tog en paus i sina studier, att kontakta rektorer på skolor i Västra Götalandsregionen för att anordna ett flertal fokusgruppsintervjuer. Anledningen till att detta istället ändrades om till en semistrukturerad gruppintervju motiveras senare under detta kapitel. I mailen vi skickade ut bifogade vi även ett missivbrev framtaget tillsammans med vår handledare (bilaga 1). I missivbrevet tillfrågade vi rektorer att ge oss hjälp att komma i kontakt med engelsklärare som var villiga att låta oss observera lektionstillfällena samt delta i fokusgruppsintervjuer. Efter flera försök att komma i kontakt med skolor utan resultat, vände vi oss till en engelsklärare vi kände sedan innan. Efter att ha förklarat situationen för läraren, fick vi hjälp med att boka in en fokusgruppsintervju med sammanlagt fyra lärare som var väldigt intresserade av att delta i studien. De fyra tillfrågade lärarna arbetade på samma friskola, men i olika årskurser. Vid intervjutillfället dök dock endast 2 av lärarna upp, då de andra två hade blivit sjuka under föregående dag. Detta resulterade ändå i en 60 minuter lång gruppintervju med de två lärarna. Vi valde att inte tillfråga lärarna ifall vi kunde observera lektionstillfällena, och valde istället att fokusera på att transkribera och analysera intervjun, då vi upplevde att enskilda observationstillfällena inte nödvändigtvis hade gett oss relevant data för studien. Efter att jag och Philip transkriberat intervjun valde han att ta en paus i sina studier, vilket resulterade i att jag antog mig arbetet att skriva klart uppsatsen själv. För att fortsätta med studien använde jag de frågor vi hade vid intervjun för att göra en enkät med öppna frågor som jag valde att skicka ut till ett tiotal skolor i Västra Götalandsregionen, samt till de två lärare som inte kunde vara med på den första planerade intervjun.

Studien genomfördes med de fyra etiska forskningskraven framtagna av Vetenskapsrådet (2002). Det första är informationskravet vilket syftar till att deltagarna är informerade om studiens syfte hur den kommer gå till, samt att deltagande är frivilligt och kan avbrytas vid vilket tillfälle som helst under studiens gång, vilket tydligt skrevs fram i missivbrevet. Det andra kravet, samtyckeskravet, syftar till att deltagarna själva ger sitt medgivande att vara med i studien, vilket samtliga respondenter gjorde i samband med datainsamlingstillfällena. Det tredje etiska forskningskravet, konfidentialitetskravet, hänvisar till att samtliga respondenter skall hållas anonyma under studien. Med detta i åtanke genomfördes enkäten via Google Forms, där en av inställningarna är att respondenterna automatiskt förblir anonyma, och som under

uppsatsen benämns som F1-F5 (formulärdeltagare 1-5). Vid gruppintervjun tog vi endast del av respondenternas förnamn, vilka sedan gjordes om till I1-I2 (intervjudeltagare 1 & 2). Detta gjordes för att hålla respondenterna anonyma, men för att även enkelt hålla koll på vem som sa/skrev vad. Det sista av de fyra etiska forskningskraven, nyttjandekravet, handlar om hur den data som tas fram under studien, endast skall användas i forskningssyfte, vilket skrevs fram tydligt i missivbrevet.

Missivbrev

Vid kursen som ledde upp till examensarbetet blev vi väldigt inspirerade av konceptet kring fokusgruppsintervjuer, vilket ledde till att vi själva ville testa på att genomföra en egen. Vi kände dock att endast denna datainsamlingsmetod inte skulle räcka till för att kunna skriva en hel uppsats om, och vi bestämde oss då för att även tillfråga berörda lärare om att få observera deras engelskalektioner. När vi skrev vårt missivbrev var begreppet extramural engelska väldigt nytt och intressant för oss, vilket ledde till att undersökningsbeskrivningen enbart tog upp Sundqvists forskning. Vetenskapsrådets (2002) etiska forskningsregler skrevs med i missivbrevet för att visa på hur studien genomfördes vetenskapligt korrekt. När missivbrevet var färdigskrivet och godkänt av vår handledare, skickade vi iväg det till sammanlagt tio olika rektorer i Västra Götalandsregionen.

Semistrukturerad gruppintervju

Efter att ha fått tag i fyra lärare som alla verkade vara intresserade av att delta i vår studie, förberedde vi oss inför fokusgruppsintervjun. Widerberg (2002) skriver om hur hon använde sig av intervjuer i sin studie om trötthet för att komma fram till subjektens förståelser och tankar om ämnet, och inte dess fakta. Även fast Widerbergs ämne inte är direkt relaterat till vårt, resonerade vi på samma sätt när vi valde att använda oss av intervju som huvudmetod, att vi vill fokusera på att ta reda på engelsklärares resonemang och tankar kring ämnet engelska utanför skolan. Vid intervjutillfället dök endast två av fyra lärare upp, men intervjun genomfördes trots detta, dock under benämningen semistrukturerad intervju istället. Bryman (2011) beskriver fokusgruppsintervjun syfte är att intervjua en grupp deltagare, ofta minst fyra stycken, där frågorna är förhållandevis avgränsade till ett visst område, där deltagarna har blivit utvalda baserat på deras tidigare erfarenheter inom ämnet, samt att fokusen ligger på samspelet i gruppen. Då två av fyra deltagare dök upp, bestämde vi oss för att istället övergå till en semistrukturerad gruppintervju, eftersom benämningen av metoden fokusgruppsintervju inte längre var lika passande. Bryman (2011) betonar även hur en semistrukturerad intervju ska vara flexibel, detta både i vilken ordning frågorna ställs, samt hur de ställs i relation till vad respondenterna säger. Till intervjun hade vi förberett ca 7-8 frågor med rum för följdfrågor till de svar vi fick av deltagarna, som ett skyddsnet ifall fokusgruppsintervjun inte hade gått som planerat, vilka visade sig vara väldigt användbara. Innan intervjun startades upp tydliggjorde vi

för de deltagande lärarna vårt syfte med studien, och att undersökningen genomfördes helt konfidentiellt, detta enligt Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska förhållningssätt. Intervjufrågorna var framtagna med Bells (2006) huvudregler för frågeformuleringar i åtanke. Dessa huvudregler är att inte ställa några ledande frågor, att inte ha några outtalade förutsättningar, och att ta en fråga i taget. Samtalet ägde rum mellan klockan åtta och nio en tisdagsmorgon i ett av skolans grupprum och ljudet spelades in via en mobiltelefon. Dagen efter intervjun transkriberades ljudfilen, och detta var det sista jag och Philip gjorde tillsammans på uppsatsen, då han valde att ta ett studieuppehåll.

Enkät

Efter att ha kommit igång med uppsatsskrivandet efter sommaren insåg jag att ytterligare datainsamling var nödvändig. Jag valde då att skriva om de frågor som ställdes i intervjun till frågor i en enkät. Enligt Barmark och Djurfeldt (2015) skriver om hur man med hjälp av enkätundersökningar lätt kan ta reda på individers förkunskaper inom ett visst ämne, hur de tänker kring det, och hur de hanterar ämnet. Därför formulerades frågorna på ett sådant sätt att de deltagande lärarna blev uppmanade att skriva både resonemang och funderingar till sina svar, för att göra enkäten och gruppintervjun så lika som möjligt. Enligt Barmark och Djurfeldt (2015) underlättar det för respondenten, samt till viss grad ökar motivationen ifall det finns en röd tråd genom enkätundersökningen. Med detta i åtanke skrevs enkäten ihop utifrån tydliga kopplingar till studiens syfte och frågeställningar, samt i relation till hur gruppintervjun gick, då mindre relevanta frågor togs bort, och resterande frågor förtydligades. Enkäten innehöll sammanlagt 10 frågor och skickades ut till 10 skolor i Västra Götalandsregionen samt till de två lärare som inte hade möjlighet att vara med på intervjun under våren. De skolor enkäten skickades till var samma som först tillfrågades delta i gruppintervjun, i hopp om att de istället ville delta i en kortare enkätundersökning. Sammanlagt deltog 5 lärare i enkätundersökningen. Barmark och Djurfeldt (2015) skriver om hur enkätundersökningar till störst del innehåller slutna frågor, ofta med förutbestämda svarsalternativ. Då jag ville att enkätens svar skulle komplettera den tidigare genomförda gruppintervjun, valde jag istället att huvudsakligen använda mig av öppna frågor, där respondenterna hade möjlighet att vara så utförliga de kunde i sina svar. Även Bryman (2011) skriver om hur enkäter vanligtvis inte ger forskaren möjligheten att samtala kring och diskutera respondenternas resonemang genom uppföljningsfrågor. Detta är huvudanledningen till att respondenterna tillbads att ge utförliga och förklarande svar på enkätens frågor. Enkäten genomfördes på Google Forms, där den inleddes med en kort beskrivning av studiens syfte (se bilaga 3) för att ge respondenterna en tydlig bild av hur deras svar skulle komma till användning i studien. Då enkäten genomfördes via Google Forms, var det enkelt att sedan analysera materialet, då alla svar automatiskt samlades på en plats.

Urval och avgränsning

De 10 skolor som tillfrågades delta i båda delarna av studien, både gruppintervjun och enkätundersökningen var slumpmässigt utvalda ifrån Västra Götalandsregionen. Enligt Barmark och Djurfeldt (2015) måste alla individer i en population ha samma chans att bli utvalda får att studien ska kunna kalla val av respondenter ett slumpmässigt urval, sett ur ett rent statistiskt perspektiv. Detta, samt studiens reliabilitet, validitet och representativitet kommer diskuteras utförligare under studiens metoddiskussion. Av de 10 skolor som tillfrågades, fick vi endast två svar, varav båda tackade nej till att delta i studien. En av de rektorerna som svarade berättade att väldigt många lärarstudenter skickade ut undersökningsförfrågningar samtidigt vilket gjorde att rektorn inte hade tid att besvara alla förfrågningar, och att våra mail försvann i mängden. På grund av ett stort bortfall av tillfrågade skolor, fick vi nöja oss med att endast genomföra vår intervju på skola och undersöka hur de arbetar kring det valda området. Anledningen till att vi valde att inte tillfråga vår VFU-plats, var på grund av att det hade kunnat påverka resultatet av studien. Brinkkjær och Høyen (2013) skriver om hur objektivt vetande uppnås genom att som forskare frigöra sig från fördomar och tillfälliga åsikter. I vårt fall hade dessa fördomar kunnat spegla sig som vilka förväntningar vi har på de lärare vi skulle observerat och intervjuat, samt hur vi hade valt att analysera deras svar. Ur lärarnas perspektiv kan deras uppfattning av oss som forskare påverkas kraftigt av deras tidigare erfarenheter av att se oss som lärarstudenter. Det kan även ha varit svårare för de deltagande lärarna att diskutera potentiella problem i sin undervisning, samt att berätta om den objektivt, med risk för att vi som studenter skulle kritisera deras arbetssätt.

Databearbetning

Transkriberingen av gruppintervjun är i stort sett skriven ordagrant utifrån vad som sades under intervjun. Jag valde dock att inte ta med hur lång paus lärarna hade att tänka innan de kom med sitt svar, då jag ansåg att detta inte skulle ha tillfört relevant information. Jag har valt att analysera både transkriberingen av gruppintervjun samt resultatet från enkäten genom att se vilka gemensamma områden lärarna pratade om, samt att jämföra deras olika resonemang kring hur de svarade på samma frågor. Till stöd för analysarbetet, användes även Tjoras (2012) analysmetod *textnära kodning* som handlar om att sammanfatta resultatet till relevanta och tydliga teman. Dessa teman användes sedan för att enkelt kunna se likheter och skillnader i de två olika datamängderna. Analysen kommer även sätta dessa resonemang och teman i koppling till relevant forskning.

Resultat

I följande avsnitt kommer resultatet från både den inledande intervjun samt den uppföljande enkäten analyseras och tematiseras. Olika data som har framtagits jämförs i relation till varandra i enlighet med syfte och frågeställningar. Syftet med studien var att undersöka hur engelsklärare i grundskolan resonerar om elevers lärande av engelska utanför skolan, samt ifall och hur de tar vara på detta i sin undervisning. Respondenterna som deltog i intervjun kommer benämnas I1 och I2, och de lärare som deltog i enkäten kommer benämnas F1-F5. Detta görs för att på ett konfidentiellt sätt enkelt hålla koll på vem av respondenterna som säger vad vid exempelvis citat. Samtliga respondenter arbetar i olika utsträckning som lärare i engelskämnet i grundskolan.

Elevers användning av engelska utanför skolan

Vid både intervju och enkät kände samtliga respondenter till att hans/hennes elever på ett eller flera sätt tog del av engelska på fritiden. Flera av lärarna tog upp datorspel, serier, youtube-klipp m.m. som exempel på elevnära källor för det engelska språket. F5 skrev även om att många av hans/hennes elever kommer i kontakt med engelska utanför skolan då de letar efter information kring ett ämne som de intresserar sig för. Detta eftersom det engelska språket oftast ger flest sökträffar, vilket i sin tur leder till att eleverna tar sig an mer avancerad engelska när de är särskilt intresserade av ett eller flera ämnen. Vid en fråga om respondenterna upplever att det finns kunskapsklyftor mellan flickor och pojkar och vad det i så fall kan bero på, svarade ungefär hälften av de tillfrågade lärarna att de hade upplevt en sådan skillnad. De som bekräftade frågan baserar sina svar på att pojkarna generellt spelar mer dator och tv-spel, vilket i sin tur förbättrar deras kommunikationsförmåga och ordförråd. Detta är något som behövs för att kunna klara av samarbetet med andra *gamers*. F4 resonerade på ett liknande sätt men ansåg att kunskapsklyftan generellt inte är alltför stor, utan att eleverna huvudsakligen övas på olika områden när de tar del av engelska utanför skolan, vilket i sin tur kan leda till kunskapsklyftor:

Min uppfattning är att pojkar omges något mer av engelska. När flickor använder engelska på fritiden är det oftast när de tränar den receptiva förmågan lyssna (ex. musik, serier, tutorials) medan pojkar mer drar åt den kommunikativa förmågan (ex. gaming online, kommunicerar med medspelare). (F4)

F4 upplever en könsskillnad i vilka olika förmågor hans/hennes elever övas på baserat på vilket sätt de kommer i kontakt med engelska. Samtliga respondenter var medvetna om att deras elever blev influerade av engelska utanför skolan och menade att det underlättade för elevernas engelskainläring.

Lärarna reflekterade även kring eventuella kunskapsskillnader baserat på vilket sätt eleverna kom i kontakt med engelska. De nackdelar som respondenterna kunde se med engelska utanför skolan var att det kunde ge eleverna en felaktig uppfattning av grammatik och språkanvändning samt att eleverna lägger för mycket fokus på spel under fritiden, tid som istället skulle kunna användas till läxor eller andra fritidsaktiviteter. I2 ansåg att engelska i form av datorspel tekniskt sett ger eleverna en skjuts i sin inläring av engelska, men att det samtidigt ses som ett stort problem i dagens samhälle att många ungdomar mest sitter hemma på sina rum och spelar datorspel och slösar bort sin fritid.

Motivation till ämnet

Förutom att engelska på fritiden kunde hjälpa elever förbättra vissa aspekter av sin engelska ansåg även respondenterna i både intervjun och enkäten att de kunde se en positiv påverkan på elevernas motivation att lära sig det engelska språket. I1 upplevde att de elever som vanligtvis inte var studiemotiverade kunde glänsa i engelska, då det var ett ämne som de var vana vid och intresserade av sedan innan.

Eftersom att så stor andel av eleverna vardagligen möter engelska språket känner sig troligen fler en större motivation till engelskan än övriga språk. En anledning kan vara att de själva får uppleva situationer där engelska underlättar, då blir syftet väldigt tydligt när de har användning för engelskan. (F5)

Att ens elever har stor motivation till ett visst ämne, tycker samtliga respondenter underlättar för undervisningen. I2 menar även att hans/hennes elever upplever att det finns ett syfte med engelskan då de kan använda sig av sina språkkunskaper då de reser utomlands. Vidare jämför I1 & I2 detta med elevernas undervisning av de andra moderna språken, till exempel tyska, franska och spanska. Då undervisningen i dessa språk tenderar att bli mer traditionell med större fokus på instudering av exempelvis glosor och grammatiktest i form av verbböjningar, minskar även elevernas möjligheter att sätta in de kunskaper de lär sig i något konkret (I1). Ett genomgående tema hos respondenterna är att de undervisar i ett tacksamt ämne, då deras elever ofta har lätt för att förstå varför de lär sig vissa aspekter av språket. En elev som regelbundet använder sin kommunikationsförmåga online kan få ökad motivation till att fortsätta använda språket ifall han/hon i skolan till exempel förbättrar sin grammatik. Detta då dessa kunskaper enkelt kan sättas i relation till elevens egna intressen vid kommunikation med andra individer online. En annan anledning till ökad motivation till det engelska språket kan vara att de ser det som ett världsspråk och ett sätt att ta sig fram i världen, oavsett vart man ska åka (F4). I2 upplever att hans/hennes elever är vana vid att ta del av engelska på fritiden och resonerar på följande sätt:

Det är ju mammas gata för dem, de är ju vana att höra väldigt mycket engelska. (I2)

Sammanfattningsvis tycker respondenterna att de märkt hur elevernas motivation till det engelska språket har förbättrats i relation till hur mycket de tar del av engelska på fritiden. Att vissa aspekter av förmågorna i engelska förstärks går som en röd tråd genom både enkät och intervju. Vid nästa underrubrik kommer lärarnas egna exempel på anpassning av undervisningen tas upp samt vad de anser är viktigt att tänka på vid planering av engelskundervisningen.

Anpassning av undervisning

Samtliga respondenter håller med om att olika elever övas mer på vissa aspekter än andra då de tar del av engelska på fritiden. Därför ser de det som viktigt att ge eleverna möjligheter att öva på de aspekter som de ännu inte är lika vana vid. I2 konkretiserar detta på följande sätt:

Mitt jobb är ju att visa dem allt annat som finns som de inte redan vet. Till exempel, om du tycker om att läsa hästböcker när du kommer till skolan, så vore ju det synd om jag bara lät dig fortsätta att läsa hästböcker tills du slutar 9:an, då sker det ju ingen utveckling. (I2)

Även fast det kan vara fördelaktigt att ta del av elevernas intressen i undervisningen just för att höja motivationen till ämnet, är det dock viktigt att noga reflektera kring val av ingångsvinkel. Att, som I2 säger, endast låta en elev läsa böcker om enbart hästar från att han/hon börjar sin utbildning i grundskolan tills att han/hon går ur årskurs nio, ger eleven få tillfällen att utveckla förståelse för andra litteraturgenrer. I1 berättar fortsättningsvis om hur han/hon vid ett tillfälle gav en elev i uppgift att skriva en recension om ett visst spel som eleven hade visat intresse för, just för att öka elevens motivation till uppgiften. Läraren följer upp med att detta dock inte är något som händer regelbundet, då eleverna även behöver lära sig att genomföra vanliga bokrecensioner också, men att det är viktigt att variera tillvägagångssätten för att inte tråka ut eleverna.

Det blir ju ett glapp mellan dem som intresserar sig för att använda engelska på fritiden och de som inte gör det, vilket man får uppmärksamma när man planerar undervisningen, så att det inte är någon som *missar det tåget* så att säga. (I2)

En viktig sak att tänka på vid planering av undervisning är enligt L2 att vara uppmärksam på att även fast många elever i ens klass får en positiv påverkan av engelska på fritiden, finns det likväl elever som inte deltar i liknande aktiviteter, och istället fokuserar på andra fritidsintressen. Som lärare är det då viktigt att inte automatiskt ändra hela sitt undervisningsupplägg med motivationen att 'nu har jag hört jättemycket från mina elever att de använder engelska när de är hemma, då kanske jag ska göra undervisningen lite svårare så att de har chans att bli ännu bättre?'. Även fast många elever blir hjälpta av att de tar del av engelska på fritiden, och att man som lärare blir för ivrig med att öka svårighetsgraderna på dessa elevers uppgifter, är det viktigt att inte glömma bort att individanpassa sin undervisning till alla elever i klassen.

Följande två citat kommer från en fråga kring ifall läraren vid något tillfälle har upplevt att en elev visat upp märkbart högre kunskaper än vad som förväntas i just den årskursen, samt hur respondenterna hanterade det:

Som högstadielärare har jag fått träffa elever i så många olika kunskapsnivåer. Många kan vara på engelska 5-nivå redan i åk 8 eller tidigare. Ett exempel är från NP i åk 6 när eleverna skulle skriva om sin favoritårstid. Vissa elever beskrev i enlighet med åk 6-nivå, några få enstaka kunde skriva en nästintill naturvetenskaplig beskrivning av jordaxelns lutning som skapar temperaturskillnader, därmed årstider. Därför är det viktigt som lärare att inte begränsa uppgifterna utan se till att så många elever i olika nivåer kan utvecklas. (F1)

Detta upplever jag nästan varje dag då vi har engelskundervisning på något sätt. Flera elever har oerhört höga språkkunskaper i engelska, det kan bland annat bero på intresse eller att eleven har hel- eller delvis engelskspråkiga föräldrar eller familjemedlemmar. Med dessa elever i dessa situationer är det viktigt att man försöker utmana eleven på den nivå eleven befinner sig på. Som lärare tror jag det är viktigt att kunna kommunicera på en grundläggande nivå men snabbt kunna bemöta elever som är i behov av högre utmaningar. Givetvis är kontexten och situationen avgörande i hur man hanterar en elev som befinner sig på en hög språknivå, men viktigt är att man ska kunna bemöta och utmana eleven utifrån den nivå eleven befinner sig i - låg som hög. (F5)

Båda dessa respondenter ger konkreta exempel där de själva har upplevt att deras elever vid ett eller flera tillfällen visat betydligt högre kunskaper än vad som förväntas enligt centralt innehåll och kunskapskrav. Både F1 och F5 poängterar även vikten av att ha så öppna uppgifter som möjligt, just för att kunna se till att alla elever får möjlighet att arbeta på en nivå som är anpassad just till dem. Även F4 resonerar på ett liknande sätt:

Försöker hantera det främst genom att skapa öppna uppgifter som alla ska kunna ta sig an och arbeta med på just sin nivå. Ibland genom att individanpassa och då framförallt genom att hitta lämpliga utmaningar på dennes/deras nivå som stimulerar och motiverar vidare. (F4)

I slutet av både intervjun och enkäten ställdes en fråga om hur lärare bör förhålla sig till olika källor av engelska utanför skolan, just specifikt om datorspel. I samband med frågan fanns även ett citat (se bilaga 2 & 3) från en källa som påstod att lärare inte bör hålla diskussioner med sina elever om de inte är kunniga inom just det ämnet. Samtliga respondenter höll dels med om påståendet, men utvecklade det till att istället lägga fokus på lärarens uppdrag att visa intresse för elevernas intresse för att kunna skapa en dialog kring vad eleverna tycker om, oavsett ämne. Undervisningen bör grundas på goda relationer, att kunna skapa ett intresse samt elevers motivation till lärandet. F5 reflekterade avslutningsvis ifall lärarens engagemang till att lära sig om elevers källor till engelska utanför skolan, bör ses som ett mål som alla lärare bör eftersträva, istället för att benämna det som lärarens skyldighet.

Det är i viss mån överdrivet att säga att det är en skyldighet som lärare att känna till vilka spel eller filmer eleverna ser, men om man som lärare strävar efter att förstå eller sätta sig in i en ungdoms världsbild (existentiella frågor, relationer, film/spel, serier, musik, skola, krav etc) så är jag övertygad om att läraryrket både blir mer lustfyllt med fler motiverade elever, vilket i sin tur kan leda till givande dialoger i flera olika avseenden. (F5)

Sammanfattningsvis har samtliga respondenter gett konkreta exempel på hur engelska utanför skolan har påverkat deras undervisning, samt hur man som lärare kan förhålla sig till just detta ämne. De anser att det som lärare är viktigt att vara uppmärksam på alla olika sätt elever kan komma i kontakt med engelska, och utefter detta anpassa undervisningen till att dels hålla eleverna motiverade, dels undvika att tvinga eleverna att öva på förmågor som de redan har bemästrat. Som I1 beskrev det, vår roll som lärare är att hitta det som eleverna behöver träna på, för att sedan hjälpa dem utveckla det.

Diskussion

I följande kapitel kommer undersökningens resultat jämföras och diskuteras i relation till tidigare forskning inom ämnet. Innehållet kommer även diskuteras med anknytning till studiens frågeställningar, vilka är hur lärare upplever sina elevers kunskapsnivåer i engelska samt ifall och hur engelsklärare anpassar undervisningen baserat på elevernas engelska utanför skolan.

Diskussionsavsnittet har delats upp i fyra underrubriker: Metoddiskussion, resultatdiskussion, slutsatser samt förslag på fortsatt forskning.

Metoddiskussion

Studiens insamlingsmetoder innefattade både en inledande semistrukturerad intervju och en uppföljande enkät. Att dessa metoder genomfördes vid olika tillfällen gav mig möjlighet att ändra om i intervjufrågorna för att kunna få fram mer av deltagarnas egna resonemang. Dock finns det en begränsning med att intervjun endast genomfördes vid ett tillfälle och med två deltagare. Det hade varit möjligt att få ut mer material om jag hade kunnat genomföra intervjun vid ytterligare ett tillfälle med andra respondenter, då jag hade kunnat förbättra diskussionsfrågorna och bättre avgränsat dem till undersökningens syfte och frågeställningar. Trots att respondenterna gav både intressanta och användbara svar, märktes det att diskussionen ofta gled in på argument om fördelar respektive nackdelar med dator- och tv-spel. Huvudtanken med valet av använda oss av semistrukturerade intervjuer var inspirerat av Widerbergs (2002) syfte, det vill säga att fokusera på respondenternas egna tankar och åsikter. Det var då inte överraskande att samtalsämnet vid flera tillfällen kom att handla om något som lärarna själva var intresserade av att diskutera kring. Detta återkommande till just datorspel hade kunnat avgränsas om intervjun hade genomförts vid fler än ett tillfälle efter justering av intervjufrågor, för att bättre avgränsa resultatet till en mer öppen diskussion om engelska utanför skolan i allmänhet.

Studien bygger på två olika datamängder, dels intervjudata och dels enkätsvar, vilket är resultatet av ett stort bortfall vid tillfrågan av deltagare. Nackdelen med att ha två olika insamlingsmetoder är att de gav respondenterna olika möjlighet att resonera och utveckla sina svar. De lärare som deltog i intervjun kunde tillsammans generera resonerande svar, då vi som forskare enkelt kunde ställa följdfrågor till lärarnas resonemang, medan lärarna som deltog i enkäten endast gav svar på de frågor som ställdes. Även Barmark och Djurfeldt (2015) skriver om hur respondenternas svar i en enkät till viss grad begränsas till ett visst antal alternativ. Visserligen uppmanades respondenterna av enkäten att vara så utförliga de kunde med sina svar, men hade de fått möjlighet att diskutera ämnet vid en gruppintervju hade resultatet blivit annorlunda. Fördelen med att ha två insamlingsmetoder är att det gav mig möjlighet att justera mina enkätfrågor utefter vilka diskussioner som kom upp under intervjun.

När vi i början av studien valde att inte tillfråga vår VFU-plats med motivationen att vår tidigare relation hade kunnat påverka undersökningens resultat, hade vi förhoppningen att vi inte skulle ha några problem att få tag i deltagare. Men på grund av bortfallet av respons på de missivbrev vi skickade ut, brister denna undersökning till viss grad i representativitet. Barmark och Djurfeldt (2015) skriver om externa bortfall, och hur det i enkätundersökningar syftar till respondenter som av någon anledning väljer att inte delta i undersökningen, vilket i sin tur kan påverka undersökningens representativitet. Detta bortfall leder till att jag inte kan dra tillförlitliga slutsatser om hur alla lärare anpassar sin undervisning efter elevers fritidsanvändning av engelska.

Som jag även nämnde under metod-delen kan studiens urval av respondenter enligt inte kallas slumpmässigt sett ur Barmark och Djurfeldts (2015) definition av ett slumpmässigt urval, då det ur en statistisk synpunkt inte ger hela lärarpopulationen samma chans att delta i studien. Detta eftersom den begränsades till skolor i Västra Götalandsregionen. Begreppet reliabilitet beskrivs av Bryman (2011) som ett kriterium till att studiens resultat blir desamma om undersökningen skulle genomföras igen, eller ifall den påverkats av slumpmässiga eller tillfälliga skeenden. Eftersom studien genomfördes med relativt få respondenter i en begränsad del av Sverige blir det svårt att kunna göra få ut ett genomsnittligt resultat som representerar hur Sveriges alla engelsklärare skulle hantera elevernas engelska utanför skolan. Dock eftersom studien även undersöker enskilda lärares uppfattningar och resonemang, vilket kan detta skilja sig märkbart från person till person oavsett vart i landet man befinner sig, behöver inte studien nödvändigtvis brista i reliabilitet. Detta då respondenternas svar inte endast är kopplad till vart i Sverige man undervisar. Bara för att man genomför exakt samma studie i samma del av landet men med andra respondenter, betyder inte det att deras resonemang kommer stämma överens med de i min studie, just för att lärares tankar och arbetssätt påverkas av mer än bara lärarens nuvarande arbetsplats. Eftersom studien genomförts och dokumenterats på ett tydligt sätt hade de metoder och tillvägagångssätt som använts under studiens gång, kunnat användas igen, för att tydligt undersöka studiens reliabilitet. Bryman (2011) beskriver även begreppet validitet som att undersöka ifall en studie undersöker det den påstår sig undersöka, och ifall de slutsatser som genererats från undersökningen hänger ihop eller ej. Eftersom studiens datainsamling, analys, och forskningskoppling tydligt kopplats till undersökningens syfte och frågeställningar anser jag att studien har en hög validitet.

Sammanfattningsvis blir studien således ett exempel på hur engelsklärare kan resonera. Utifrån det material jag samlat in via både intervju och enkät har jag dock exempelvis framfört likheter och skillnader i respondenternas resonemang, som ger ett tydligt exempel på hur olika lärare väljer att arbeta kring ämnet.

Resultatdiskussion

Utifrån studiens resultat kan man se att deltagarna är medvetna om hur elevernas fritidsaktiviteter direkt eller indirekt påverkar deras inläring av det engelska språket. Flera forskare har kommit fram till likande resultat, exempelvis Olsson (2011) som tydligt ser samband mellan extramural engelska och prestationsförmåga inom text-genrer. Något som slog mig under arbetets gång var hur lika uppfattningar respondenterna hade om sina elever och deras användning av engelska utanför skolan. Den uppfattning vi hade när vi valde forskningsämne, var att lärare till viss grad var medvetna om det, men att engelskanvändningen mest sågs som en vanlig fritidssyssla med lite till ingen användbarhet i själva undervisningen. Detta resultat kan som sagt dock bero på att undersökningen endast bestod av 7 respondenter, varav 4 arbetade på samma skola men i olika årskurser. Hade studiens resultat blivit helt annorlunda om jag hade fått med mer lärare med helt annan arbetsbakgrund? Studien hade absolut blivit lite annorlunda jämfört med det jag kommit fram till, men sannolikt inte med alltför stor skillnad.

På grund av den ökade forskningen kring engelska utanför skolan, verkar lärare bli mer och mer medvetna om hur det kan påverka elevernas inläring, vilket i sin tur leder till förbättrade arbetsätt. Ta Sundqvist och Sylvéns (2016) språkdagbok som exempel. Dels ger de eleverna möjlighet att konkret se hur deras fritidsintressen kan underlätta för hur de kan ta sig an skolarbetet, vilket i sin tur kan hjälpa elevernas motivation till inläringen av språket. Nackdelen med att eleverna själva uppskattar ungefär hur mycket engelska de tar del av på sin fritid kan dock vara svårt att komma fram till, samt även skriva ner vilken typ av engelska de kommer i kontakt med. Arbetsättet ger dock även lärare möjlighet att på ett sätt kartlägga elevers självuppskattande, för att sedan kunna ge specifika individanpassningar till varje elevs behov.

Metoder som dessa visar på hur viktigt det är att vara medveten om elevernas förkunskaper, vilket jag i sin tur tror kommer leda till fortsatt forskning och ett större fokus vid undervisningsdebatter i allmänhet, och inte bara i debatter om just engelskundervisning. Ett tydligt exempel på medvetenhet av elevernas förkunskaper i min studie är då samtliga respondenter håller med om hur lyckad undervisning grundas i goda relationer mellan lärare och elev. Detta för att kunna komma fram till vad eleverna behöver övas i, för att sedan anpassa undervisningen i enlighet, eller som Sundqvist och Sylvéns (2016) beskriver det, att lärarens viktigaste jobb är att kompensera för det eleven saknar. Detta kan kopplas till det första kapitlet *skolans värdegrund och uppdrag*, i Lgr 11 (2011, s. 8) att ”undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov”. Även Vinterek (2006) och Lindkvist (2003) betonar vikten av att individanpassa hela undervisningen, inte bara vilka uppgifter som ska genomföras, baserat på elevernas tidigare kunskaper samt utefter deras egna utvärderingar av undervisningen. Giota (2013) framhäver även att skolan ska sträva efter att stötta elevers olikheter, istället för att arbeta för att göra dem lika.

Flera av respondenterna i min studie kunde enkelt märka av att elevernas motivation i ämnet engelska var väldigt hög. Detta trodde de berodde på att engelskan är ett språk som de möter vardagligen, och att de regelbundet får uppleva situationer där språket kan användas. Linderoth (2007) konkretiserar detta i exemplet då ungdomar intervjuas om online-spelet *WoW* (förkortning av *World of Warcraft*) där man behöver ha en viss nivå av kommunikationsförmåga för att kunna vara med och delta. Detta eftersom spelet ställer sociala krav, där samarbete och kommunikation är nödvändiga för att kunna lyckas. Elever som är vana vid dessa sociala prestationskrav, kan vidare känna viss motivation till att förbättra sitt språk för att enklare kunna göra sig hörd i *WoW*-sammanhang. Även Gottlieb (2004) och Rodgers & Webb (2011) har undersökt hur fritidsintressen, till exempel tv-serier, leder till avsevärt förbättrat ordförråd, vilket är de saker mina respondenter tog upp som fördelar med engelska utanför skolan. Vid Bunting och Lindströms (2013) analys av Sundqvist (2009) och Olssons (2011) studier, konstaterades det att elever kommer i kontakt med engelska mycket mer än de två schemalagda timmarna i skolans undervisning.

Vid frågan om ifall respondenterna upplevde att det fanns kunskapsklyftor mellan flickor och pojkar svarade ungefär hälften att de kände igen sig. En av lärarna resonerade dock istället att dessa kunskapsklyftor inte nödvändigtvis hade med kön att göra, utan att kunskapsklyftorna mer berodde på elevernas personliga intressen då de övar på olika aspekter av engelskan. Ett exempel på detta skulle kunna vara att en elev som spenderat mycket tid på internet i sammanhang där han/hon aktivt deltar i diskussioner kring ett visst spel, via detta lär sig flera nya termer och begrepp. Om läraren missar att uppmärksamma denna aspekt av elevens intresse, och istället fokuserar på att bedöma elevens begreppsförmåga om ämnen som eleven har lite erfarenhet till, finns risken att läraren missbedömer elevens generella begreppsförmåga. Som lärare är det viktigt att vara uppmärksam på vilka av elevers alla aspekter av de olika förmågorna man bedömer, då vissa delar kan synas tydligare än andra vid skolundervisning.

Då Nycander (2006) undersökte könsskillnaderna i resultaten på nationella proven i bland annat engelska från år 1998 till 2005, kom hon fram till att de kunskapsklyftor som skiljt pojkar och flickor åt minskade för varje år som gick. Sundqvist (2009) resonerade kring detta resultat som att frågorna antingen blivit mer könsneutrala eller att till exempel extramural engelska hade bidragit till att jämna ut de kunskapsklyftor som funnits förr. Om man använder denna information för att analysera de svar jag fick av respondenterna dyker några frågor upp. Är det så att de lärare som upplevde att det fanns kunskapsklyftor och att exempelvis pojkarna presterade bättre, hade bedömningstillfällen där de till exempel omedvetet haft med frågor som av ett sammanträffande fler pojkar kunde svaret på, och därför fått uppfattningen av att pojkar var generellt mer kunniga? Och de lärare som inte kände igen sig i könsskillnaderna, hade dessa respondenter ett mer aktivt fokus på att anpassa undervisningen utefter elevernas egna intressen, oavsett om det gällde pojkar eller flickor?

Slutsatser

Sammanfattningsvis kan man se att de lärare jag tillfrågat är väl medvetna om sina elevers olika sätt att ta del av engelska på sin fritid, och reflekterar även kring hur detta påverkar deras generella engelskutveckling. Samtliga respondenter betonar även vikten av ett kontinuerligt samtal med eleven, för att både kunna motivera dem till fortsatt utveckling men även för att noggrant kunna anpassa undervisningen utefter elevernas förkunskaper inom ämnet engelska. Lärarna berättar om hur viktigt det är som lärare att ha öppna uppgifter för att kunna bemöta och utmana elever utifrån den nivå de befinner sig på, oavsett låg eller hög. Den röda tråden som har löpt genom studiens resultat är att vi som lärare ska göra vårt yttersta för att hitta vad eleverna behöver öva på, för att sedan hjälpa dem utveckla det.

Förslag på fortsatt forskning

Eftersom flera forskare tidigare har kommit fram till att användande av engelska utanför skolan påverkar elevers engelskinlärning positivt, tycker jag det skulle vara intressant att få en djupare insikt i hur lärare agerar utefter det. Då jag endast tog del av lärares egna uppfattningar av sin undervisning, kan jag inte med 100% säkerhet säga att lärarna faktiskt ändrar sin undervisning utefter elevernas extramurala engelska. Det vore till exempel intressant att ta del av lärares långsiktiga planeringar. Även de frågor jag tar upp i slutet av min resultatdiskussion vore intressant att undersöka vidare.

Referenser

Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2015). *Statistisk verktygslåda 0: att förstå och förändra världen med siffror*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. (4. [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Brinkkjær, U. & Høyen, M. (2013). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Bunting, L. & Lindström, B. (2013) Framing English learning at the intersection of school and out-of-school practices. *Journal of International Scientific Publications: Language, Individual & Society*, 7(1), 205-221.

Giota, J. (2013). *Individualiserad undervisning i skolan: en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Gottlieb, H. (2004). Language-political implications of subtitling, i P. Orero (ed.), *Topics in Audiovisual Translation*, (s. 83-100). Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.

Linderöth, J. & Bennerstedt, U. (2007). *Att leva i World of Warcraft: tio ungdomars tankar och erfarenheter*. Stockholm: Medierådet.

Lindkvist, M. (2003). *Individualisering: att kliva ur och vara i gemenskap*. (Licentiatuppsats, FiF-avhandling, 1401-4637, 63). Linköping: Linköpings universitet. Tillgänglig: <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A763854&dswid=-2976>

Nycander, M. (2006). *Pojkars och flickors betyg: En statistisk undersökning*. Uppsala: Institutionen för lärarutbildning.

Olsson, E. (2011). "Everything i read on the Internet is in English" - On the impact of extramural English on Swedish 16-year-old pupils' writing proficiency. (Licentiatuppsats, Rapporter om svenska som andraspråk (ROSA), 15). Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/30417>

Rodgers, M., & Webb, S. (2011). Narrow viewing: The vocabulary in related television programs. *TESOL Quarterly*, 25(4), 689-717. doi:10.5054/tq.2011.268062

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Betyg i grundskolan årskurs 6 vårterminen 2016*. Hämtad 2017-10-02, från <https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/grundskola/betyg-arskurs-6/betyg-i-grundskolan-arskurs-6-varterminen-2016-1.254022>

Sundqvist, P. (2009). *Extramural English Matters : Out-of-School English and Its Impact on Swedish Ninth Graders' Oral Proficiency and Vocabulary* (PhD dissertation). Karlstad. Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-4880>

Sundqvist, P., & Sylvén, L. K. (2016). *Extramural English in teaching and learning: From theory and research to practice*. New York, NY: Springer. <https://doi.org/10.1057/978-1-137-46048-6>.

Tjora, A. (2012). *Från nyfikenhet till systematisk kunskap, kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002): *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2017-10-22: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Vinterek, M. (2006). *Individualisering i ett skolsammanhang*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1: Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter från grundlärarutbildningen (F-3) på Högskolan Väst som nu håller på med vårt första examensarbete. Vårt valda ämne handlar om extramural engelska (engelska utanför skolan), och vad det har för påverkan på engelskundervisningen.

Syftet är undersöka hur stort fokus läggs på elevers egna införskaffade kunskaper. Vårt intresse grundar sig i forskning som visar att elever som spelar datorspel på fritiden har bland annat större vokabulär.

Studien kommer genomföras via en fokusgruppsintervju där några lärare tillsammans diskuterar kring extramural engelska under vår vägledning. Vi önskar att få chansen att observera några lektioner innan fokusgruppsintervjun. Själva intervjun kommer inte handla om dessa observationer, utan är ett underlag för vår studie.

Vi kommer följa Vetenskapsrådets forskningsetiska principer under dessa tillfällen, vilket innebär att deltagandet är helt frivilligt, och att du som informant har rätt att avbryta intervjun när som helst. Intervjuns tidpunkt och plats bestäms utefter allas tillgänglighet. Den information som kommer fram behandlas konfidentiellt, och resultatet kommer endast användas i forskningssyfte i studien.

Hör gärna av er till oss eller vår handledare ifall ni har några funderingar kring studien. Vi är tacksamma om ni även meddelar oss ifall ni vill delta eller inte.

Med vänliga hälsningar

Anton Strömdal

anst0045@student.hv.se

Philip Warberg

phwa0002@student.hv.se

Handledare

Urban Carlén

urban.carlen@hv.se

Bilaga 2: Intervjufrågor

- Känner ni till några former av extramural engelska som era elever kommer i kontakt med?
- (Hur ofta?)
- Om ni skulle gissa, hur stor del av elevers engelskkunskaper kommer ifrån skolan och hur stor del kommer utifrån?
- Har ni någon gång upplevt att en elev visat upp kunskaper som är märkbart högre än i den årskursen ni nu befinner er i? Hur hanterade ni den situationen?
- Kommer ni ihåg någon situation där en elev använde sig av ett uttryck eller begrepp som var ovanligt av någon anledning?
- Upplever ni att det finns ovanligt stora kunskapsklyftor i just engelska i er klass?
- Vad tror ni det beror på?
- Har klyftorna blivit större eller mindre på senare tid?
- Vad har ni för erfarenhet av datorspel, egna eller barns?

Vad tycker/tänker lärarna om följande citat?

“Båda respondenterna framhåller att de anser att det är ens skyldighet som lärare att man känner till en del om vilka spel eleverna i klassen spelar och vad de innebär. Vet man inte vad spelen handlar om är man inte kapabel att föra givande diskussioner med barnen om spelen och dess innehåll. Man behöver ha vissa förkunskaper”

Taget från:

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:219241/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 3: Förtext till enkät

Hej engelsklärare!

Jag heter Anton Strömdal och ska precis börja mitt fjärde och sista år på grundläroutbildningen F-3 på Högskolan Väst. Just nu skriver jag även mitt första examensarbete som handlar om engelska utanför skolan, och hur det kan påverka elevernas inläring och utveckling av det engelska språket. För att denna studie skall bli så utförlig som möjligt, skulle jag vilja att så många som möjligt deltar i detta frågeformulär. Undersökningen tar inte mer än 15-20 minuter, och skulle hjälpa mig i mitt uppsatsskrivande.

Den engelska som lärs utanför skolan kallas för extramural. Själva begreppet extramural kommer från latin och betyder 'utanför murarna', vilket i detta sammanhang syftar på klassrummets väggar (Sundqvist, 2009). Med extramural engelska menas alltså den engelska som elever möter utanför klassrummet på sin fritid. Forskaren Pia Sundqvist har genomfört flera vetenskapliga studier som undersöker vilken effekt extramural engelska har på elevers kunskaper om engelska som L2 språk. Med L2 språk avses ett andra språk som man tillägnat sig senare i livet, alltså ett språk som inte är ens modersspråk.

Detta frågeformulär är riktad till alla engelsklärare. Även om du upplever att en av frågorna inte passar till just din årskurs, försök att svara på så många frågor du kan, och är gärna så utförlig du kan!

Enkäten följer Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilket innebär att deltagande av enkäten är helt frivilligt, och att du som deltagare har rätt att avbryta deltagandet när som helst. Den information som kommer fram behandlas konfidentiellt, och resultatet kommer endast användas i forskningssyfte i studien.

Tack på förhand,

Mvh Anton Strömdal

Bilaga 4: Enkät

1. Känner du till några former av extramural engelska som era elever kommer i kontakt med? Några speciella filmer, spel, bloggar, eller andra källor av extramural engelska som dina elever har berättat om?
2. a) Upplever du att det finns skillnader mellan pojkar och flickor när det gäller engelskkunskaper? Varför tror du att det är såhär?

b) Spenderar flickor och pojkar lika mycket tid med engelska på fritiden? Och under hur mycket av deras fritid kommer de i kontakt med extramural engelska?
3. Spelar dina elever några engelska spel? Hur är könsuppdelningen här, är det flickor eller pojkar som är mest representerad i detta område? Vad tror du detta beror på?
4. Vad ser du för fördelar respektive nackdelar med datorspelande inom just engelska språket?
5. Ser du att det finns en korrelation mellan extramural engelska på fritiden och hög prestation i skolan? På vilket sätt?
6. Hur är elevernas inställning till det engelska språket jämfört med andra språken som undervisas i skolorna? Ses det som mer positivt/negativt, och varför tror du att det är så?
7. Har du någonsin upplevt att en elev har visat upp kunskaper som är märkbart högre än den årskursen du nuvarande är i, och hur har du hanterat det?
8. Känner du att det finns rum för läroplanen att gå djupare på något sätt, att det kanske ska bli svårare att få ett A, att man ska sträva efter fler kunskaper i engelska än dem som redan är? Motivera gärna!
9. Jag vill avsuta med ett citat från en tidigare forskningsstudie av Emelie Kindell. Hur tolkar du detta påstående? Håller du med, eller tycker du att detta citat är felaktigt? Varför tycker du så? Var gärna så utförlig du kan.

“Båda respondenterna framhåller att de anser att det är ens skyldighet som lärare att man känner till en del om vilka spel eleverna i klassen spelar och vad de innebär. Vet man inte vad spelen handlar om är man inte kapabel att föra givande diskussioner med barnen om spelen och dess innehåll. Man behöver ha vissa förkunskaper.”
(Kindell, 2008).